

Základní východiska pro speciálněpedagogickou intervenci poruch chování

Int2_1

CO ??????

- navozuje úspěšnou socializaci a edukaci dětí v riziku PCH a s PCH
- podporuje nebo udržuje dané chování

Intervence jako příležitost rozvoje

Pozornost na pro život významné kompetence - umožňují v nejrůznějších životních situacích zaujmout aktivní postoj k záležitostem v životě.

- budovat vztah k jiným osobám,
- stát se aktivní součástí předmětného okolí:
vytvářet si vazby na prostorové a časové uspořádání okolního prostředí a života,
- vybudovat si sebepojetí,
- ukotvit se v prostředí kulturního dědictví
- moci/umět zaujmout postoj k sobě samému

Kroky procesu intervence při změně chování žáka

1. Diagnostika chování
 2. Vytvoření intervenčního plánu změny
 3. Realizace intervence
 4. Přehodnocení intervence
 5. Vyhodnocení efektivity intervence
- 2 fáze – popis, poznání - evidence
 - Projednání s účastníky intervence
 - Evidence průběhu
 - Změna plánu

 - Podklady pro další intervenci

Využívané metody

- Systematické monitorování
- Pozitivní zpevnování
- Negativní zpevnování
- Trest
- Sociální učení
 - **Model chování učitele**
 - **Model chování**
 - **Úsudek vrstevníků**

Využívané techniky

- **Cílevědomá volba podnětů**
 - předcházení situacím, které podněcují nebo usnadňují nežádoucí chování
- **Sebekontrola**
 - záznamy o projevech nežádoucího chování
- **Sebeodměňování**
 - zvýšená motivace a upevňování
- **Sebetrestání**
 - snížení nežádoucího chování.

Východiska Behaviorálních teorií

- Poruchy chování různého typu jsou naučené reakce, které lze přeučit!
- Není nutné hledat příčiny vzniku PCH
- Je nutné hledat cesty k naučení nových žádoucích způsobů chování
- Veškerá opatření vychází z pozorovatelných a registrovatelných faktech a jejich popisu!

Teorie sociální validity

- definuje sociální dovednosti jako sociálně významné chování dětí v konkrétních situacích, které vede k důležitým sociálním výstupům.
- Walker, Irvin, Noell & Singer, 1992, Gresham & Elliott, 1990)

Význam sociálních kompetencí pro řízení chování

- Jedním z nejdůležitějších úspěchů vývoje je míra, do jaké je dítě schopné se úspěšně zapojovat do interakce s vrstevníky, učiteli a rodiči.
- Zda se dokáže přiměřeně a dlouhodobě, psychologicky i sociálně přizpůsobit vypovídá a předurčuje:
 - schopnost udržovat uspokojivé mezilidské vztahy
 - míra akceptace mezi vrstevníky,
 - navazování a udržení smysluplného přátelství;
 - ukončování negativní nebo destruktivní sociální interakce.

Sociální dovednosti

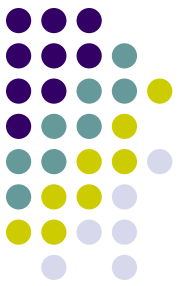
Sociální dovednosti

- jsou specifické způsoby chování, které jedinci umožní kompetentně reagovat na sociální úkol.

Sociální kompetence

Sociální kompetence

- vychází z názorů a hodnocení významných lidí (např. učitel, rodiče, vrstevníci),
- porovnání s explicitními kritérii (např. počet úspěšně zvládnutých sociálních úkolů) a/nebo s normativním vzorem.
- způsoby chování, které musejí být učeny, naučeny a používány, zatímco sociální kompetence představují posouzení a hodnocení těchto způsobů chování druhými lidmi.

Pět širokých oblastí sociálních dovedností

1. dovednosti ve vztazích se spolužáky,
2. dovednosti sebe-ovládání,
3. akademické dovednosti,
4. dovednost dodržovat pravidla
5. asertivní dovednosti

Klíčová rizika v sociálních dovednostech dětí s problémy v chování

- neschopnost navázat nebo udržovat uspokojivé mezilidské vztahy s vrstevníky a učiteli
- nepřiměřené projevy chování nebo emocí za normálních okolností.

Sociálně významné chování

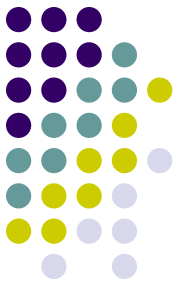
sociálně důležité výstupy

- *Sociálně významné* chování je chování, které ti, jichž se dotýká (např. učitelé, rodiče a spolužáci) považují za žádoucí, a které předurčuje sociálně důležité výstupy.
- *Sociálně důležité* výstupy jsou výstupy, které ti, jichž se dotýkají, považují za důležité a/nebo které umožňují adaptaci nebo jsou funkční v určitém prostředí.
- v sociálně důležitých výstupech se odráží fungování jedince nebo jeho adaptace na požadavky prostředí a očekávání společnosti.
- Sociálně důležité výstupy mohou zahrnovat:
 - akceptaci spolužáků a kamarádství
 - kladné hodnocení ze strany rodičů a učitelů
 - školní přizpůsobivost

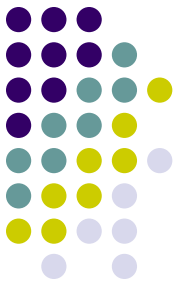
Cílevědomá volba podnětů

předcházení situacím, které podněcují nebo usnadňují nežádoucí chování

Sebekontrola

záznamy o projevech nežádoucího chování

Sebeodměňování

zvýšená motivace a upevňování

Sebetrestání snížení nežádoucího chování.

